СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи лідерства»

Освітня програма	«Менеджмент»
Освітній рівень	перший, бакалавр
Статус	Вибіркова (Soft Skills)
Загальний обсяг	4 кредита ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Термін викладання	5-й семестр (9 та 10 чверті)
Тривалість викладання	2 чверті
Заняття:	4 години на тиждень
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4827

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Міжкультурні комунікації в бізнес-середовищі»

Дубєй Юлія Володимиівна,
доктор економічних наук**,** доцент, професор кафедри менеджменту

Персональна сторінка:
https://is.gd/kVxXuP

E-mail: dubiei.yu.v@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Основи лідерства» є підґрунтям для формування бази теоретичних знань і професійних навичок майбутніх фахівців у сфері менеджменту. Вона передбачає вивчення питань щодо розуміння сутності лідерства та його впливу, розвитку комунікативних та організаторських навичок, здатності аналізувати лідерські стилі та стратегії, а також формування особистісних якостей, необхідних для лідерства, таких як відповідальність, етика та вміння працювати з командою.

2. Мета та завдання курсу

Метою викладення дисципліни «Основи лідерства» є формування компетентностей щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником та забезпечення функціонування налагодженої роботи в команді для тривалого ділового партнерства в майбутній професійній діяльності.

Завдання курсу:

- набуття теоретичних знань щодо сутності лідерства та його впливу, аналізу лідерських стилів та стратегій;
- формування умінь і навичок аналізу та розвитку особистісних якостей, необхідних для лідерства, таких як відповідальність, етика та вміння працювати з командою.

3. Результати навчання:

Дисциплінарні результати навчання:

- систематизувати та використовувати наукову інформацію щодо визначення сутності лідерства, його впливу та ролі в організації і суспільстві, відзначати риси основних теорій лідерства;
- аналізувати лідерські стилі та стратегії, а також особистісні якості, необхідних для лідерства, таких як відповідальність, етика та вміння працювати з командою;
- розуміти та використовувати діагностичний матеріал основних базових методів дослідження лідерських якостей особистості та соціальної групи;
- виявляти лідерські якості, планувати особистісний та професійний розвиток, розуміти принципи іміджелогії, особливості формування та підтримання іміджу організації

4. Структура курсу

Тематика занять	Вид занять	Ресурси
1 Відмінності між керівництвом і лідерством	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4827
1.1 Поняття лідерства та його класифікації		
1.2 Лідерство, влада та вплив		
1.3 Еволюція поглядів на взаємозв'язок керівництва та лідерства		
1.4 Функції лідерства та керівництва		
1 Відмінності між керівництвом і лідерством	Практичні заняття	Кейси «Основи лідерства»
2 Природа лідерства та його складники. Стилі лідерства	Лекція	Силабус Презентація
2.1 Природа лідерства та його складники		

2.2 Стилі лідерства – як об’єкт наукового дослідження		https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4827
2.3 Взаємозалежність стилю лідерства в організації та її успішності		
2 Природа лідерства та його складники. Стилі лідерства	Практичні заняття	Кейси «Основи лідерства»
3 Розвиток лідерства. Формування системи лідерства	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4827
3.1 Роль лідера в глобальних процесах сучасної економіки		
3.2 Технології як чинник ефективного лідерства		
3.3 Фактори впливу на формування типу керівника		
3 Розвиток лідерства. Формування системи лідерства	Практичні заняття	Кейси «Основи лідерства»
4 Сутність влади в менеджменті	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4827
4.1 Посада, влада та вплив менеджера в організації		
4.2 Джерела влади		
4.3 Форми реалізації влади менеджера		
4 Сутність влади в менеджменті	Практичні заняття	Кейси «Основи лідерства»
5 Лідерство як риса діяльності управлінської команди	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4827
5.1 Складові структури особистості лідера		
5.2 Когнітивні відмінності		
5.3Цінності та установки		
5.4 Особливості комунікаційного процесу лідера		
5 Лідерство як риса діяльності управлінської команди	Практичні заняття	Кейси «Основи лідерства»
6 Роль керівника в розвитку етичної культури та дотриманні етичних норм	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4827
6.1 Основні принципи етичної поведінки		
6.2 Роль керівника у забезпеченні гармонії між інтересами організації, її працівників і суспільства		
6.3 Впровадження етичних стандартів у роботі організації		
6 Роль керівника в розвитку етичної культури та дотриманні етичних норм	Практичні заняття	Кейси «Основи лідерства»
7 Імідж як складник діяльності управлінської команди	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/
7.1 Визначення поняття імідж		
7.2 Типологія іміджу		

7.3 Організація заходів паблік рилейшнз та паблісіті		view.php?id=4827
7 Імідж як складник діяльності управлінської команди	Практичні заняття	Кейси «Основи лідерства»
8 Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління	Лекція	Силабус Презентація https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4827
8.1 Роль статусу лідера та його службовий стан		
8.2 Питання лідерства у взаємостосунках керівника та його заступників		
8.3 Оцінка якості роботи підлеглих керівником		
8 Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління	Практичні заняття	Кейси «Основи лідерства»

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Технічні засоби навчання: використовується мультимедійне обладнання.

Дистанційна платформа Moodle.

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: ґаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; інстальований на ПК та /або мобільних ґаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований аккаунт університетської пошти на Office365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Засоби та процедури

Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з виконання контрольної роботи, участі в практичних заняттях та виконання самостійного завдання складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за 8 (вісім) практичних завдань по 5 балів (40 балів), оцінки самостійної роботи – виконання

самостійного завдання (10 балів), оцінки лекційного матеріалу у вигляді 10 тестових питань по 5 балів (50 балів). Максимально за поточною успішністю здобувач може отримати 100 балів.

Підсумкове оцінювання	Підсумковий контроль за дисципліною (залік) відбувається шляхом надання відповідей на питання у формі тестових запитань (15 тестів по 5 балів). Також передбачено виконання індивідуального завдання (25 балів). Максимальна кількість балів, яка може бути отримана за результатами заліку – **100** балів**.**
Практичні заняття	Демонстрація та обговорення презентацій; дебати та дискусії, де відпрацьовуються навички лідерства. 8 практичних занять по 5 балів. Максимально оцінюється в **40** балів
Індивідуальна самостійна робота	Виконання індивідуального самостійного завдання. Максимально оцінюється в **10** балів
Лекційні заняття	Лекційна контрольна робота максимально оцінюються у **50** балів та передбачає надання відповідей на 10 тестових питань по 5 балів кожне.

6.3. Критерії

6.3.1. Критерії оцінювання ***практичного заняття:*** за обговорення питань та участь у дискусії максимально можна отримати 5 балів за одне практичне заняття:

- 5 балів: активна участь у дебатах, дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела;
- 4 бали: активна участь у дебатах, дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю обговорюваних питань;
- 3 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання) без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення;
- 2 бали: залучення до дискусії викладачем, неуважність, відсутність достатніх знань про предмет обговорення;
- 1 бал: небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення, але слухання дебатів та дискусії.

6.3.2. Критерії оцінювання ***самостійного завдання.***

За виконання самостійного завдання максимально можна отримати 10 балів:

- 9-10 балів: володіння навчальним матеріалом, правильність поданої інформації, логічність, послідовність, враховані відповіді на всі підпункти, наведення аргументованих висновків;
- 7-8 балів: володіння навчальним матеріалом з незначними помилками, незначні помилки в логічній побудові інформації, враховані відповіді на всі підпункти, наведення аргументованих висновків;
- 5-6 балів: не достатнє володіння навчальним матеріалом, незначні помилки в наведеній інформації, враховані відповіді не на всі підпункти,

висновки аргументовано;

- 3-4 балів: не достатнє володіння навчальним матеріалом, грубі помилки в побудові інформації, висновки не аргументовано, враховані відповіді не на всі підпункти
- 1-2 бали: відсутність достатніх знань про всі підпункти завдання, грубі помилки в побудові інформації, враховані відповіді не на всі підпункти, висновки не аргументовано.

6.3.3. Критерії ***підсумкового*** оцінювання

Підсумкове оцінювання передбачає надання відповідей на тестові запитання та виконання індивідуального завдання. Максимальна кількість балів, яка може бути отримана – **100** балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов’язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінки кафедри менеджменту у Facebook.

Протягом тижнів самостійної роботи обов’язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с. URL: https://surli.cc/oqaidt
2. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. 488 с.
3. Аппело Ю. Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами. Харків: Фабула. 2019. 464 с.
4. Балджи М.Д. Етика бізнесу: навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В.М. 2021. 332с.
5. Кононець М. О. Психологія лідерства : навч. посібн. / М. О. Кононець, за заг. ред. О. В. Винославської. Київ: КВІЦ, 2020. 252 с.
6. Пащенко С.Ю., Сербін О.О., Стоян С.П., Трофимов А.Ю., Лукін Д.В. Креативне лідерство: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К. 2020.100 с.
7. Войтко С.В., Мельниченко А.А. Лідерство та антикризовий менеджмент. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка». 2021. 194 с.
8. Дєгтяр, А., Бублій, М. (2020). СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «КЕРІВНИЦТВО» ТА «ЛІДЕРСТВО» В УПРАВЛІННІ СУЧАСНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ. *Лідер. Еліта. Суспільство*, (1), 52–63. https://doi.org/10.20998/%x
9. Андрущенко, Т., & Мельник, В. (2024). СУТНІСТЬ ЛІДЕРСТВА В УПРАВЛІННІ. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, (22), 5–18. https://doi.org/10.31865/2414-9292.22.2024.320007
10. Якимова Н., Марценюк О., Кремінський В. Роль лідера у формуванні внутрішнього іміджу організації. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-57
11. Дубєй, Ю. В., Усатенко А.В., Папіж, Ю. С., & Юденко, В. В. Роль Soft Skills у сучасному менеджменті: комплексний підхід до розвитку компетенцій. Актуальні питання економічних наук. 2025. 17. https://doi.org/10.5281/zenodo.17541977
12. Швець В.Я, Дубєй Ю.В., Папіж Ю.С., Юденко В.В. Комплексний підхід до розвитку компетенцій інноваційного лідерства через синергію особистого управління, креативності та стратегічного менеджменту. *Актуальні*

питання економічних наук. 17, 2025. URL: https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/986

13. Швець, В. Я., Дубєй, Ю. В., Папіж, Ю. С., & Міро, І. М. (2025). М'які навички керівників як драйвер синергії креативності та ефективності стратегічного управління в епоху трансформацій. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*, (47), 293-301. URL: https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1880

14. Бардась А.В., Дубєй Ю.В., Папіж Ю.С. Стратегічний менеджмент корпорацій як суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в умовах неопротекціонізму. *Економічний простір*. 208, 2025. URL: https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2026/01/208-175-181-bardas.pdf

15. Бардась А.В., Дубєй Ю.В., Папіж Ю.С., Іванова М.І. Управлінський аналіз соціально-культурного середовища як складова бізнес-аналітики фірми. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту Науковий журнал. 2025. № 2 (34). С. 221–241. DOI: https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2(34)-015

Додаткові:

1. Нестуля О.О., Нестуля С.І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава : ПУЕТ. 2018. 241 с.

2. Кіссінджер Г. Лідерство. Шість стратегів світової політики. Київ: Наш Формат, 2025. 528 с.

3. Робертс Е. Лідерство в часи війни. Головні уроки від творців історії // Вид-во КМ-БУКС, 2021 р. 216 с.

4. Гоулман Даніел, Бояціс Річард, Маккі Енні. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ.. Валірія Глінка. Київ : Наш формат, 2021. 288 с.

5. Кусумано Майкл А., Йоффі Девід Б. Стратегії геніїв. П'ять найважливіших уроків від Білла Гейтса, Енді Гроуна та Стіва Джобса. . Харків : КСД, 2023. 256 с.

6. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. пер. з англ. Світлана Сарвіра. К.: Наш формат, 2019.- 312 с.

7. Кримець, Л. (2019). ЛІДЕРСТВО ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА ВЛАДИ У СУЧАСНОМУ ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ. *Вісник Національного університету оборони України*, *50*(2), 51–58. URL: https://doi.org/10.33099/2617-6858-2018-50-2-51-58

8. Нік Крейг. Лідерство починається з призначення. К.: Фабула, 2019. 240 с.

9. Burtnett F. Career Errors: Straight Talk about the Steps and Missteps of Career Development / F. Burtnett. – Lanham : Rowman & Littlefield Publishers, 2019. 219 p.

10. Willink J. The Dichotomy of Leadership / J. Willink, L. Babin. – New York : St. Martin's Press, 2018. – 311 p.